

miljøpartiet
de grønne

ALTERNATIVT BUDSJETT 2014

STAVANGER

“En by for framtiden, nå!”

Miljøpartiet De Grønne Stavanger legger her fram sitt forslag til Handlings- og økonomiplan 2014-2017 med Årsbudsjett 2014.

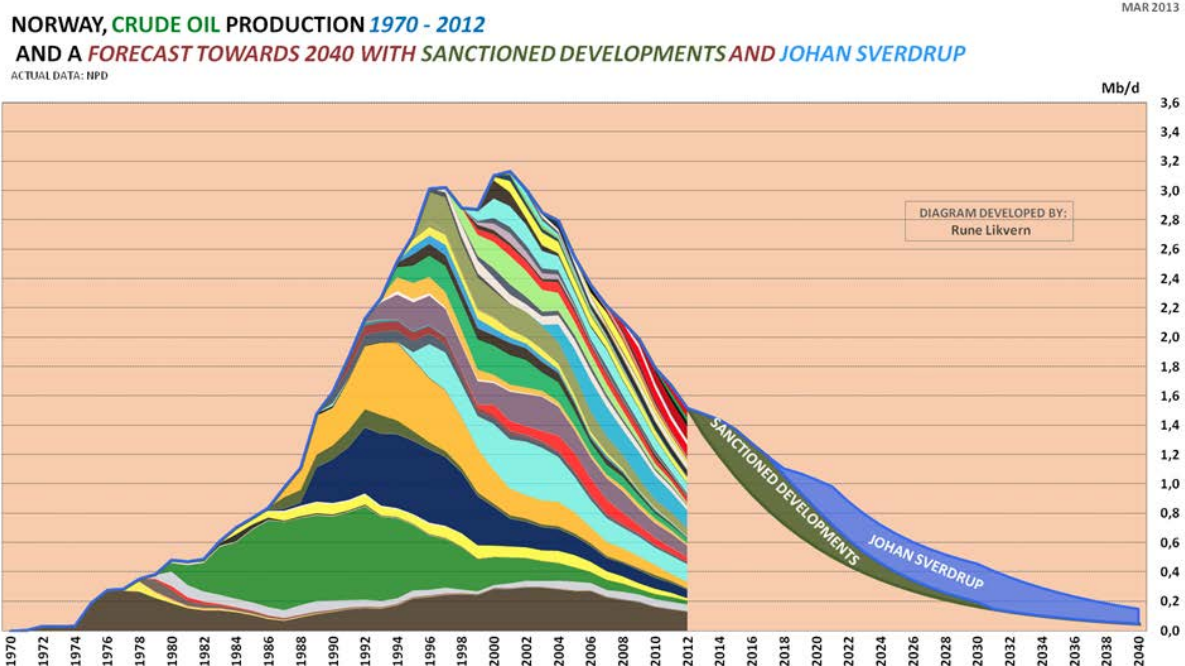
UTFORDRINGEN

Stavanger har endt opp som oljebyen i Norge. Dette gir oss store inntekter, mange utfordringer og et spesielt ansvar.

Tapping og brenning av fossile forekomster har brakt oss inn i en alvorlig krise. Innholdet av CO₂ i atmosfæren har aldri økt så mye på så kort tid, og vi vet nå med sikkerhet at dette bidrar til alvorlige klimaendringer som kan gjøre store deler av jordkloden ubeboelig i løpet av vårt eget århundre.

Miljøpartiet De Grønne jobber for at Norge skal gjennomføre de kraftige reduksjonene i klimagassutslipp som FN påpeker at er nødvendig. Det innebærer 40 % kutt før 2020. Vi må ha et tilnærmet karbonnøytralt samfunn i 2050. Vi vil redusere utvinningen av olje og gass, og stanse leteaktiviteten på norsk sokkel. Redusert tilgang på fossil energi vil gi en raskere omlegging til fornybar. Norge er ett av de landene som har råd til å gå foran. FN, Verdensbanken og Det Internasjonale Energibyrådet har alle påpekt at verden allerede har funnet langt mer fossil energi enn det som er forsvarlig å utvinne.

Vi må håpe på og vi må forvente at verdens politiske ledere klarer å komme fram til en enighet om bindende klimaavtaler. Den dagen det skjer vil Stavanger oppleve en dramatisk endret situasjon, med reduserte skatteinntekter.

Men selv om dette ikke skulle skje - selv om vi ikke lykkes med bindende klimaavtaler, selv om alle fortsetter med "business as usual" med stadig høyere klimautslipp - vet vi at Stavanger kommer til å møte store utfordringer i løpet av få år. De norske lagrene av karbon har blitt tappet rekordraskt, og er i ferd med å tømmes. Det investeres årlig mer og mer for å holde funnraten oppe, men vi vet at de rekordhøye skatteinntektene fra fossilbransjen vil ta slutt. Stavanger-økonomien baseres dessverre i stor grad på en oljeavhengighet og -ensidighet som stadig flere advarer mot; Holden-III-utvalget, ledet av økonomiprofessor Steinar Holden med representanter for LO, KS og NHO, ber i sin nylig framlagte rapport om mer politisk styring og redusert aktivitet for å snu den tiltagende ensidigheten.

Stavanger har en brokete historie å se tilbake på. Vi skriver nå det som skal bli framtidens fortelling om denne byen; det er vi som avgjør om våre etterkommere skal kunne være stolte av byen sin. Bystyret har tidligere gjort modige vedtak om å kutte byens klimagassutslipp med 20 % innen 2020, sammenlignet med 1991-nivå. Ny kunnskap forteller oss at vi bør gjøre enda mer enn dette. Vi ser at andre norske byer klarer å gjennomføre tilsvarende målsettinger. Men her i Stavanger har vi, hittil, latt utslippene øke.

Vårt budsjettforslag inneholder derfor flere nødvendige grep som vi håper å få tilslutning til.

SOLIDARITET OG ANSVARLIGHET

Miljøpartiet De Grønne er et ansvarlig solidaritetsparti. Vår politikk skal i størst mulig grad ivareta behovene til både nålevende og kommende generasjoner. Vi vil styrke og videreutvikle det beste ved den norske velferdsstaten, og rette et spesielt søkelys mot de svakeste gruppene i samfunnet. Samtidig vil vi unngå å sende regningen videre til neste generasjon.

Vi ønsker derfor i størst mulig grad å bidra til å redusere gjelden. Vi ønsker også å være forsiktige med investeringer som binder oss til framtidige økte driftskonsekvenser. Vi følger Rådmannens tall for estimerte skatteinntekter i denne perioden, men forventer at disse kan komme til å falle.

I tillegg til å styrke og videreutvikle velferdstilbudet i Stavanger vil vi prioritere forebygging og vedlikehold. Vi vil også prioritere å styrke frivillige initiativ fremfor å konkurrere om å gi de høyeste bevilgningene på alle områder. Ved å styrke sivilsamfunnet vil vi legge til rette for at engasjementet for medmennesker og lokalsamfunn kan blomstre i Stavanger. Slik kan vi skape mer velferd uten å pådra oss en kostnadsvekst som ikke er bærekraftig.

Vi har laget en fyldig forklaring til hvert enkelt punkt, både i driftsbudsjettet og i investeringsbudsjettet.

Les tabellen, og la deg overbevise!

GRØNNE BUDSJETTPRIORITERINGER

Frivillighet

De Grønne i Stavanger legger opp til en bred satsing på frivillighet innenfor flere sektorer, det gjelder levekår, integrering, idrett, kultur og nærmiljøer. Dette gjør vi, blant annet, ved å sette av 5 millioner kroner til frivillighet innen levekår. Kommunalstyret for levekår får det videre ansvaret for å prioritere her. Vi øker støtten til kultur og korps og idrettslag. Vi ønsker også å starte et demokratiprojekt: forsøk med direkte valg til et bydelsutvalg. Miljøpartiet De Grønne tror dette vil gi økt engasjement og en oppblomstring av aktiviteter i bydelen som blir trukket ut til dette. Se tabellen og forklaringen til den for flere detaljer om frivillighetssatsningen.

Miljø og klima

På miljø- og klimaområdet foreslår vi et spekter av tiltak for å redusere klimautslipp og gjøre Stavanger til en grønnere by. Stavanger har de siste tiårene forsømt vedlikehold av sykkelstier og sykkelmerking, vi vil styrke sykkeltiltakene kraftig både med tanke på investeringer og drift. Dette er nødvendig for å nå målsettingen i den vedtatte sykkelstrategien om økt sykkelandel. Sykkelstrategien har hittil fokusert på hovedrutene, men vi må også se på nærsykkeltiltak og oppmerking av sykkelfelt i sentrum. Det er også nødvendig med kampanjer rettet mot barn og ungdom. Vi må raskt få på plass by-sykler. Slike må blant annet plasseres ved alle Jærbanens stasjoner.

Budsjettet inneholder også forslag om å kartlegge muligheten for grønne tak og urban dyrking, samt bevilgninger til tiltak for å kunne måle luftforurensing. Miljøpartiet De Grønne vil også etablere miljøfartsgrenser med elektroniske skilt som kan endres etter føreforhold, støy, luftkvalitet og trafikksituasjon. Dette vil vi i første omgang ha på E-39, i Kannik og langs Madlaveien. Ingen gater med blandet trafikk (biler og sykler) skal ha høyere fartsgrense enn 40 km/t.

Vi legger opp til at kommunen går til innkjøp av 50 elektriske biler hvert år inntil andelen er på 60%. Dette fordi Stavanger har alle forutsetninger til å gå i front på dette området, med korte avstander og et mildt klima. Vi vil gi Stavanger Parkering en rekke nye oppgaver knyttet til sykling, som for eksempel å ta vare på herreløse sykler. Vi ønsker også at Stavanger Parkering skal bidra til å håndheve forbudet mot tomgangskjøring.

MDG ønsker å legge til rette for at den voksende interessen for urbant økologisk landbruk og grønn byutvikling også kan slå rot i Stavanger. Vi foreslår derfor å opprette en prosjektstilling for å identifisere arealer og etablere nye tilbud om nære parselhager. Prosjektet skal også samarbeide med skolene om å etablere nye skolehager der dette lar seg gjøre.

Demokrati og lokalsamfunn

Grasrotdemokrati er ett av Miljøpartiet De Grønnes grunnprinsipper, noe som også reflekteres i vårt budsjettforslag. Vi ønsker at flere tildelinger til kultur og idrettsformål skal gjøres i bydelene. Bydelsutvalgene må forsterkes som demokratiske institusjoner og arenaer der innbyggerne kan få økt innflytelse i sitt lokalmiljø. I tillegg ønsker vi å forberede et forsøksprosjekt med demokratisk direkte valgte bydelsstyrer.

Forebyggende velferd

Miljøpartiet De Grønne vil øke rammebevilgningene til levekår og satse tungt på forebyggende helsetiltak og arbeidslivstiltak. Vi vil styrke helsesøstertjenesten og støtter forslag om å sette i gang et forsøksprosjekt for mer fysisk aktivitet i skolen. Vi setter av en million ekstra årlig til forebyggende helsetiltak for aldersgruppen 67-79 år.

Bedre tilbud til barn og unge

I en by med svært høye kostnader øker de økonomiske ulikhetene mellom folk. For å hindre at foreldrenes økonomi blir avgjørende for hvilke arenaer barn og unge har tilgang til, foreslår Miljøpartiet De Grønne å unngå økning i betalingen for SFO og Kulturskolen. Vi foreslår å gjenopprette leirskoletilbudet i skolen, blant annet for å gi alle barn tilgang til naturopplevelser og kunnskap om natur og økosystemer. Vi styrker skolene med betydelige midler til kompetanseheving, rekrutteringstiltak, vaktmestertjeneste og en friskere "frukt og grønt"-ordning basert på økologisk frukt.

Barnehagene i Stavanger opplevde harde kutt for noen år siden. Etter dette har de slitt med ekstra høyt sykefravær og mangel på kvalifisert personale. Dette siste er nå i ferd med å bedre seg, men Miljøpartiet De Grønne ønsker å sikre stabilitet og kvalitet ved å tilby en administrasjonsressurs også til små og mellomstore barnehager.

Det trengs kraftige tiltak for å rette opp det høye sykefraværet. Her har en del av barnehagene kommet skjevt ut ved at høyt sykefravær gir merbelastning på de som er igjen slik at også de blir syke. Barnehagene har i dag ikke vikarbudsjetten som løser denne situasjonen. Miljøpartiet De Grønne ønsker å gi høyere vikarbudsjetten for å dekke den delen av fraværet som er høyere enn snittet i Stavanger Kommune.

Se driftsbudsjettet på neste side!

DRIFTSBUDSJETT

ØKTE KOSTNADER DRIFT		2014	2015	2016	2017
1	Økning av driftsramme - levekår	10000	10000	10000	10000
2	Levekår, frivillighet	5000	5000	5000	5000
3	Forebygging, 67-79	1000	1000	1000	1000
4	Styrke skolehelsetjenesten	600	600	600	600
5	Helsestasjon for ungdom	350	350	350	350
6	Helsestasjon studenter, SiS	150	150	150	150
7	Psykisk helse flyktninger	500	500	500	500
8	Krisesenteret, årlig støtte	500	500	500	500
9	Tilskudd LLH	125	125	125	125
10	Barnehagene, administrasjonsressurs	3100	3100	3100	3100
11	Kompensere "mersykefraværet" i barnehagene	6000	6000	6000	6000
12	Kompetanseheving lærere/kvalitet i skolen	5000	5000	5000	5000
13	Ingen økt egenbetaling SFO	1900	4200	4200	4200
14	Fysisk aktivitet i grunnskolen, "uteprojekt"	700	700	700	700
15	Økologisk frukt til skolene	2000	4000	4000	4000
16	Gjenoppretting av leirskoletilbud	3400	3400	3400	3400
17	Vaktmestertjeneste i skolen	1000	1000	1000	1000
18	Rekrutteringstiltak skoler	1000	1000	1000	1000
19	Ikke økt egenbetaling Kulturskolen	275	275	275	275
20	Økt støtte til kor og korps	500	500	500	500
21	Økt driftstilskudd idrettslag	750	750	750	750
22	Urban økologisk dyrking og skolehager	600	600	600	600
23	Drift Nye Gamlingen		500	3500	3500
24	Prosjekt SSS, "Stopp Sykkelyverier i Stavanger"	200	200		
25	Vedlikehold av friområder, sykkelstier og -merking	5000	5000	2500	2500
26	Prøveprosjekt sykkelgodtgjørelse, komm. ansatte	150	150	150	150
27	Støtte til SLF Rogaland	50	50	50	50
28	Refundere NSB for "gratis sykkel på Jærbanen"	500	500		
29	Drift av variable miljøfartsgrenseskilt	200	200	200	200
30	Gratis nattbuss for ungdom i helgene	1500	1500	1500	1500
31	Klima- og miljøvennlige transportmidler	200	200	200	200
32	Kartlegge mulighet for grønne tak	300	300		
33	Støtte til DSR (Dyrenes Hus)	300	300	300	300
34	Demokratiprojekt, direktevalg bydelstyre	300	300	300	300
35	Lavterskel arbeidstilbud for utenlandske tiggere	800	800	800	800
36	TOTALT ØKTE DRIFTSKOSTNADER	53950	58750	58250	58250

(NB: Endrede gjeldsrenter er ikke tatt med her.)

REDUSERTE DRIFTSKOSTNADER		2014	2015	2016	2017
37	Eiendomsskatt, 3 promille m. bunnfradrag 500.000	50000	52000	54000	56000
38	Elbiler, reduserte utgifter drivstoff og bomplasseringer	4000	8000	8000	8000
39	"Greater Stavanger", avvikle fra 2015		7900	7900	7900
40	Avslutte sykehjemsplasser i Spania	5700	5700	7700	7700
41	Leieinntekter ONS	5000		5000	
42	Lavere reiseutgifter, folkevalgte og ansatte	2000	2000	2000	2000
	SUM REDUSERTE KOSTNADER DRIFT	66700	75600	84600	81600
	Minus nye/økte kostnader, post 36	53950	58750	58250	58250
43	Overført til investeringsbudsjett	12750	16850	26350	23350

MERKNADER TIL DRIFTSBUDSJETT

1. **Økning av driftsramme - levekår:** Vi går inn for en økning av driftsrammen for levekår på 10 millioner pr. år. Dette er en tilbakeføring av kutt foretatt av Rådmannen. Dette må også ses sammen med neste linje.

2. **Levekår, frivillighet:** Vi gir en ramme på 5 millioner til livsglede og frivillighetskoordinatorer. Denne bevilgningen inngår i en sterk satsing på frivillighet som er gjennomgående i Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett.

3. **Forebygging, 67-79:** Også i eldrepolitikken satser De Grønne på forebygging og langsiktige tiltak for å bidra til økt livskvalitet for befolkningen og reduserte helsekostnader for kommunen. Derfor prioriterer vi forebyggende tiltak spesielt rettet mot aldersgruppen 67-79 år. Vi setter av en million kroner årlig til dette tiltaket.

4. **Styrke skolehelsetjenesten:** Stavanger har lav dekningsgrad når det gjelder skolehelsetjenesten. Miljøpartiet De Grønne mener helsefremmende arbeid for barn og unge må prioriteres høyere. Terskelen for å oppsøke tjenesten er langt lavere hvis helsetilbudet blir mer tilgjengelig på skolene i det daglige. Dette er en del av vårt forebyggende arbeid rettet mot unge, og må sees i sammenheng med tiltak som økologisk skolefrukt, fysisk aktivitet, etc.

5. **Helsestasjon for ungdom:** De unge som ikke har god kontakt med fastlege skal vite hvor det er en helsestasjon spesielt for dem.

6. **Helsestasjon studenter, SiS:** Dette er et svar på søknaden fra SiS. Miljøpartiet De Grønne ønsker å sikre helsetilbudet til studenter.

7. **Psykisk helse flyktninger:** De Grønne ønsker å sette av ressurser for å styrke den kommunale oppfølgingen av flyktninger med spesielle behov.

8. **Krisesenteret, årlig støtte:** Krisesenteret opplever økt tilstrømming og sliter med knappe ressurser.

9. **Tilskudd LLH:** Landsforeningen for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner gjør en god, målrettet og langsiktig innsats for likestilling og mot diskriminering, samt informasjonsarbeid om lhbt-personer. Miljøpartiet De Grønne ønsker å støtte dette arbeidet, og særlig den årlige festivalen de arrangerer.

10. **Barnehagene, administrasjonsressurs:** Antall merkantile oppgaver for virksomhetsledere øker, noe som går ut over kjerneaktivitet som ledelse og faglig oppfølging. Med denne summen vil vi gi alle barnehager (også de private) en ekstra deltidsstilling basert på antall avdelinger, de som er på 5 avdelinger eller mer har det allerede.

11. **Kompensere "mersykefraværet" i barnehagene:** Barnehagene har høyere sykefravær enn resten av kommunen, de har ikke per i dag noe ekstra vikarbudsjet for å håndtere dette. Sykdom gir belastning på de som er igjen slik at dette ofte fører til en dominoeffekt, altså mer sykdom.

12. **Kompetanseheving lærere/kvalitet i skolen:** Miljøpartiet De Grønne jobber for å sikre flere og bedre lærerressurser, samtidig som vi vektlegger innsats for utjevning av forskjeller mellom kjønnene og kamp mot mobbing. Vi setter av fem millioner per år til et disposisjonsfond for å styrke skolene i Stavanger.

13. **Ingen økt egenbetaling SFO:** Rådmannen legger opp til at betalingen for SFO skal økes enda en gang. Dette er snart like dyrt som barnehageplass. Miljøpartiet De Grønne mener at SFO-tilbudet bør være for alle og ønsker ikke å øke betalingen. Vi setter av 1,9 millioner første år og deretter 4,2 millioner per år i perioden.

14. **Fysisk aktivitet i grunnskolen, «uteprosjekt»:** Det er dokumentert at fysisk aktivitet i grunnskolen gir barna bedre forutsetninger for å takle skolehverdagen og for å bedre trivselen. Vi tenker oss et uteprosjekt med vekt på turer og aktiviteter i nærområdet.

15. **Økologisk frukt til skolene:** Dette er ment å erstatte skolefrukten som regjeringen fjerner. Dette vil bidra til trivsel, bedre helse og bedre læring.

16. **Gjenoppretting av leirskoletilbud:** Miljøpartiet De Grønne vil bidra til å gi alle barn tilgang til naturopplevelser og kunnskap om natur og økosystemer, samt gode arenaer for sosial utvikling. Gjenoppretting av leirskoletilbudet i grunnskolen er et viktig tiltak for Miljøpartiet De Grønne, og vi setter derfor av 3,4 millioner årlig, som er den anslåtte kostnaden ved å reetablere et slikt tilbud.

17. **Vaktmestertjeneste i skolene:** Vi ønsker at hver skole skal ha sin faste vaktmester, dette bidrar til forebyggende vedlikehold og vi vil spare penger etter hvert. Miljøpartiet ønsker

også å åpne opp skolene, elever bør ha kontakt med flest mulige yrkesgrupper både i og utenfor skolene.

18. Rekrutteringstiltak skoler: Stadig færre søker seg til lærerutdanningen, og mange dyktige lærere forsvinner fra yrket. Miljøpartiet De Grønne ønsker å sette inn tiltak som gjør dette livsviktige yrket mer attraktivt.

19. Ikke økt egenbetaling kulturskolen: Rådmannen har foreslått en økning i kulturskolekontingenten. Vi mener at økonomiske ulikheter ikke skal påvirke barn og unges rett til å oppleve eller utøve kultur. Alle barn som ønsker det skal få plass i Stavanger kulturskole. Miljøpartiet De Grønne er derfor imot denne økningen.

20. Økt støtte til kor og korps: Skolekorpserne er viktige institusjoner i lokalmiljøer og skoler i Stavanger. Vi setter av 500.000 kroner for å styrke byens skolekorps og ungdomskor. Foreldres økonomi bør ikke være et hinder for barn og unges deltagelse i ulike fritids- og kulturaktiviteter. Denne ekstra støtten er et tiltak for å holde foreldrebetalingen lavest mulig.

21. Økt driftstilskudd idrettslag: Vi styrker driftstilskuddene til byens idrettslag med 750.000 kroner. Her har vi samme begrunnelse som punktet over.

22. Urban økologisk dyrking og skolehager: Interessen for urbant landbruk er voksende over hele landet. Mer dyrking i byen gir mer livsglede og skaper en grønnere og mer levende by. I Oslo søkte 4000 mennesker om å få tildelt 400 urbane parselhager i fjor. Vi vil legge til rette for urbant landbruk i Stavanger og ønsker å opprette en prosjektstilling for å identifisere arealer og etablere et tilbud om parselhager. Prosjektet skal også samarbeide med skolene om å etablere skolehager der dette lar seg gjøre. Vi bevilger 600 000 kroner årlig til prosjektet.

23. Drift Nye Gamlingen: Vi vil ha Nye Gamlingen klar allerede i 2015, og legger inn driftsmidler.

24. Prosjekt SSS, «Stopp Sykkeltysterier i Stavanger»: Tyveri av sykler er et av de alvorligste hindringene for økt sykkelandel. Vi vil at Stavanger Parkering skal få økt ansvar med hensyn til sykkelparkering. I dette 2-årige prosjektet vil vi i samarbeid med politiet prøve ut andre systemer som skal gjøre Stavanger til et nulltoleranseområde hva sykkeltysterier angår.

25. Vedlikehold av friområder, sykkelstier og sykkelmerking: Vi vil følge opp intensjonen i den vedtatte «Sykkelstrategien» og kraftig oppgradere vedlikehold av sykkelstier og sykkelfelt. Dette er nødvendig for å nå målsettingen om å øke sykkelandelen med en tredjedel innen 2015. Denne bevilgningen skal også sikre at flere av våre friområder får bedre vedlikehold, slik at de kan fortsette å være godt tilgjengelig for allmennheten. Miljøpartiet De Grønne setter av 5 millioner ekstra de første årene til dette formålet.

26. **Prøveprosjekt sykkelgodtgjørelse, kommunalt ansatte:** Vi ønsker å gi kommunalt ansatte sykkelgodtgjørelse slik Oslo har i dag. Vi stipulerer dette til 150.000 per år.

27. **Støtte til SLF Rogaland:** Syklistenes Landsforbund gjør et viktig arbeid og samarbeider med kommunen for å nå målsettingen om økt sykkelandel. De har søkt om 50.000 i driftstøtte og for å kompensere for tapt arbeidsfortjeneste når de deltar i møter med kommunen.

28. **Refundere NSB for et prosjekt med «gratis sykkel på Jærbanen»:** I København ble det gratis å ta med sykkel på forstadstogene, dette førte til en million flere reisende pr år. Togsettene av type 72 som brukes på Jærbanen kan enkelt tilrettelegges slik at det blir plass til mange flere sykler. NSB trenger en gulrot for å tørre å satse på dette.

29. **Drift av variable miljøfartsgrenseskilt:** Miljøfartsgrense innføres på E-39, i Kannik og langs Madlaveien. Det monteres elektroniske skilt som kan endres etter føreforhold, luftkvalitet og trafikksituasjon. På E-39 fra Madlaveien til Grannes skal høyeste fartsgrense være 70, dette av hensyn til de støyutsatte boligområdene langs motorveien. På veier med blandet trafikk (sykler og biler) maks 40. Kostnadene må fordeles med Vegvesenet. Vi vil at bystyret setter av 200.000 årlig til drift av systemet.

30. **Gratis nattbuss for ungdom i helgene:** Ungdom som drar til sentrum i helgene har ofte problemer med transport hjem. I dag er nattbuss uforholdsmessig dyrt for den som ikke har ungdomskort. Miljøpartiet De Grønne ønsker å bidra til at unge mennesker kommer seg trygt hjem i helgene. Vi setter av 1,5 millioner årlig til gratis nattbuss for ungdom som er under 25 år gamle. Dette vil dekke de mest populære rutene. Det vil også ha en forebyggende ruspolitisk effekt, vi kan få flere hjem fra sentrum på et passelig tidspunkt.

31. **Klima- og miljøvennlige transportmidler:** Miljøpartiet De Grønne mener at det mest miljøvennlige reisealternativet også burde være det billigste. Det er imidlertid ikke alltid realiteten i dag. Tog er dessverre ofte dyrere enn fly. Stavanger kommune bør gå foran og være et godt eksempel. Vi ønsker at politikere og kommunalt ansatte skal velge det mest miljøvennlige transportmidlet i forbindelse med jobbrelaterte reiser selv om det er dyrere. MDG setter av 200.000 kroner årlig for å dekke ekstra utgifter som vil påløpe ved mer miljøvennlig reising.

32. **Kartlegge mulighet for grønne tak:** Grønne tak er god byplanlegging og klimatilpasning, samtidig som de kan bidra til mer trivsel. Grønne tak gir økt biologisk mangfold og særlig økt fugleliv i byene, og det fordrøyer nedbør slik at avløpssystemet avlastes. Vi vil kartlegge og identifisere mulighetene for å etablere grønne tak på offentlige bygninger i Stavanger og setter av 300 000 i 2 år til dette.

33. **Støtte til Dyrebeskyttelsen Sør-Rogaland (Dyrenes Hus):** Dyrebeskyttelsen gjør et stort frivillig arbeid for dyr, dyreeiere og faktisk også for kommunen. Dyrebeskyttelsen har

stor betydning for kampen mot dyremishandling, også gjennom forebyggende arbeid. De har store faste kostnader. Miljøpartiet De Grønne ønsker å støtte Dyrenes Hus med 300.000 som et fast ekstra årlig tilskudd.

34. Demokratiprojekt, direktevalg bydelsstyre: Vi har tro på et sterkt lokaldemokrati som virkemiddel for å skape sterkere lokalsamfunn, bedre integrering og større politisk deltakelse i byen vår. Vi ønsker derfor å igangsette et forsøksprosjekt med et direkte valgt bydelsstyre i neste lokalvalg. En slik reform forutsetter også at bydelen får større politisk innflytelse og mer økonomisk handlingsrom. Vi setter av 300.000 årlig for å styrke demokrati og deltagelse i en utvalgt bydel de neste fire årene.

35. Lavterskel arbeidstilbud for utenlandske tiggere: Tiggere i Stavanger har ikke noe sikkerhetsnett. I samarbeid med Kirkens Bymisjon vil vi starte opp et lavterskel arbeidstilbud - et sted de kan møte opp, få en kopp kaffe og delta i et enkelt arbeid. Dette kan organiseres omtrent som «Jobb 1», som også driftes av Kirkens Bymisjon. Et slikt tilbud vil gi deltagerne mulighet til å orientere seg i det norske byråkratiet og kanskje søke ordinært arbeid. Det vil også gi oss andre i Stavanger en trygghet for at de ikke sulter eller fryser i hjel, og det vil bygge opp gjensidig kunnskap og respekt.

37. Eiendomsskatt, 3 promille m. bunnfradrag 500.000: Miljøpartiet De Grønne vil øke eiendomsskatten med en 1 promille, med et bunnfradrag på 500.000. Vi vil ha samme sats for alle typer eiendom for å unngå unødig byråkrati.

38. Elbiler, reduserte utgifter drivstoff og bomplasseringer: Miljøpartiet De Grønne ønsker å avvikle leasingen av bensindrevne biler i hjemmebaserte tjenester (130 stk.) og bytte ut bilene kommunen eier etter denne planen: Kjøpe 50 elektriske biler i løpet av 2014 og deretter 50 biler hvert år til den totale andelen elektriske kjøretøy i kommunen passerer 60%. Dette reduserer utgiftene for drivstoff og bomplasseringer. Andre byer, kommuner og privatpersoner erfarer at elektriske biler er vesentlig billigere i drift og har et mye lavere vedlikeholdsbehov.

39. "Greater Stavanger", avvikle fra 2015: Miljøpartiet De Grønne ønsker ikke å videreføre «Greater Stavanger», da vi erfarer at de står for en ensidig satsing innen petroleumsnæringene. Vi tar sikte på avvikling av virksomheten i løpet av 2014.

40. Avslutte sykehjemsplasser i Spania: Ordningen resulterer i høye klimagassutslipp og høye kostnader for kommunen. Miljøpartiet De Grønne vil prioritere å sikre et solid og velfungerende velferdstilbud her hjemme. Vi kan heller ikke tro at de pleietrengende selv ønsker å være med på dette når de etterhvert forstår at de er med på å sette barn og barnebarns livsvilkår i fare ved å fly unødvendig på denne måten. Kommunens utgifter reduseres med 5,7 millioner kroner per år.

41. **Leieinntekter ONS:** Vi ønsker å forhandle fram en avtale med Stavanger Forum slik at vi kan få en andel av leieinntektene fra ONS.

42. **Lavere reiseutgifter, folkevalgte og ansatte:** Reisevirksomhet er ofte synonymt med flyreiser, som gir store klimautslipp. Miljøpartiet De Grønne ønsker at kommunen skal jobbe målrettet for å redusere den reiseaktiviteten som gir de største klimautslippene. Mye av møtevirksomheten kan gjennomføres med videokonferanseutstyr. Vi vil redusere bevilgningene til reiser med 2 millioner kroner pr år.

43. **Overført til investeringsbudsjettet:** Dette er innsparingene/overskuddet på drift som vi vil overføre til investeringsbudsjettet.

Se investeringsbudsjettet på neste side!

INVESTERINGSBUDSJETT

ØKTE INVESTERINGER		2014	2015	2016	2017
1	Ny Tasta Skatepark	10000	15000		
2	Vålandstårnet, restaurering	2000	5000		
3	Nye Tou, framskynde trinn 2 og 3		10000	10000	
4	Nye Gamlingen	10000	60000	15000	
5	Nye Gamlingen, rekkefølgekrav	3000	5000	4000	
6	Dobbelhall, Hetlandshallen		10000	10000	
7	Økt satsing på sykkelstrategi	15000	15000		
8	Videreføring sykkeltiltak			5000	5000
9	Innkjøp elektriske biler	12000	12000	8400	
10	Ladeplasser i bydelene	600	600	600	600
11	Innkjøp mobilt måleutstyr, luftkvalitet	500			
12	Miljøkulvert Saxemarka, prosjektere og bygge	500	500	30000	30000
13	Støytiltak	5000	5000	5000	5000
14	Øyane sykehjem, tidligere	5000	10000	59650	59650
15	Kjøp av kommunale boliger	25000	25000	25000	
16	Stavanger Svømmehall, framskynde oppussing		2000	40000	20000
17	Ullandhaug Økologiske Gård, nytt næringsbygg	300	6000	6000	
18	Solvang barnehage, uteområde	500			
TOTAL ØKTE INVESTERINGER		89400	181100	218650	120250

FINANSIERING AV INVESTERINGER/REDUKSJONER		2014	2015	2016	2017
19	Vålandstårnet, restaurering		2000	5000	
20	Folkebadet, utsettelse	2000	2000	1300	
21	Nye Gamlingen, tidligere				2000
22	Høyres Flaskehalsprosjekt, trekke tilbake	10000	15000		
23	Gamlingen, spillemidler				4000
24	Stavanger svømmehall, framskynde			2000	60000
25	Bjergstedparken, utsette	4000	6000		
26	Lervig Sykehjem, tilskudd		77000	77000	
27	Øyane sykehjem, tidligere				81600
28	Utbytte Forus Næringspark, Stavanger Parkering o.a.		30000	40000	40000
29	MVA refusjoner	10000	20000	25000	25000
30	Disposisjonsfond	650	12250	12000	
31	Økt/reduert gjeld	50000		30000	-115700
32	Overført fra drift, post 43.	12750	16850	26350	23350
TOTALT REDUSERTE INVESTERINGER		89400	181100	218650	120250

MERKNADER TIL INVESTERINGSBUDSJETT

1. **Ny Tasta Skatepark:** Rådmannen sier at dette vil koste 25 millioner. Miljøpartiet De Grønne vil bidra til å få dette viktige ungdomstilbudet raskt på plass, ferdigstilling i 2015.
2. **Vålandstårnet, restaurering:** Det er pinlig at Vålandstårnet fortsatt står der avlåst med et skrikende restaureringsbehov. Dette er et lite bygg, og Miljøpartiet De Grønne vil sette av nok penger til å starte oppussingen allerede i 2014, slik at tårnet igjen kan bli et samlingspunkt i bydelen Våland.
3. **Nye Tou, framskynde trinn 2 og 3:** Miljøpartiet De Grønne ønsker at øvingsfelleskapet skal påbegynnes i denne perioden.
4. **Nye Gamlingen:** Det unike tilbudet på Gamlingen må gjenopptas i et nytt anlegg så raskt som mulig. Vi setter av det estimerte beløpet med ferdigstilling i 2016. Dessverre er ikke energitilførselen beregnet, og mye tyder på at dette anlegget vil bli dyrere.
5. **Nye Gamlingen, rekkefølgekrav:** Vi har fått et usikkert overslag over kostnader på grunn av rekkefølgekrav Nye Gamlingen.
6. **Dobbelhall, Hetlandshallen:** Denne hallen vil øke hallkapasiteten for håndball, basket og andre idretter betraktelig.
7. **Økt satsing på sykkelstrategi:** Vi begynner nå å ane at de 50 millionene som ble satt av i fjor ikke er tilstrekkelig for å oppnå målsettingen i sykkelstrategien. Miljøpartiet De Grønne mener økt sykkelandel er et viktig grep for å bedre helse, redusere køer og redusere klimautslipp. Vi øker satsingen med 15 millioner de 2 gjenværende årene.
8. **Videreføring sykkeltiltak:** Sykkelstrategien fokuserer på hovedrutene, det er nødvendig å legge til rette for sykling også i bydelene og i sentrum. Dette blir også viktig med hensyn til barn og ungdom. Å sykle til skolen bør være utbredt og vanlig.
9. **Innkjøp elektriske biler:** Stavanger er nå den siste av de store byene i Norge som ikke har kjøpt inn et større antall elektriske biler. Her bør vi kunne være i front, vi har korte avstander og et mildt klima. Elektriske biler egner seg utmerket til kommunale oppgaver. Miljøpartiet De Grønne vil kjøpe 50 biler hvert år til 60% av bilparken er elektrifisert. 130 av bilene vil erstatte de leasede bilene i hjemmebaserte tjenester, dermed betyr dette en betydelig investering. Resten av utskiftingen går over etatenes budsjett og følger vanlig utskiftingsplan. De siste 40 % av bilparken erstattes med biogassbiler etter vanlig utskiftingsplan.
10. **Ladeplasser i bydelene:** Kommunen bygger ut 30 normalladeplasser hvert år framover. I første omgang prioriteres bydelene og de stedene hvor beboerne ikke har mulighet for lading på egen tomt. Normallading vil fortsatt være den vanligste ladingen, enten når bileieren er

hjemme eller på jobb. Denne utbyggingen kommer i tillegg til bygging av hurtigladestasjoner gjennomført av Lyse Neo as.

11. Innkjøp mobilt måleutstyr, luftkvalitet: Vi ønsker å styrke miljøavdelingen i kommunen og kjøpe inn utstyr for å kunne kontrollere luftkvalitet flere steder. Dette har sammenheng med ny kunnskap om at dårlig luftkvalitet fra biltrafikk forårsaker dødsfall i byene.

12. Miljøkulvert Saxemarka, prosjektere og bygge: Bystyret har dette året behandlet "Handlingsplan mot støy". I den så vi at et stort antall av beboerne ved E39 bor i såkalt rød sone. Dette er helseskadelig for de det gjelder, og uverdigg for Stavanger Kommune. Miljøpartiet De Grønne ønsker å sette i gang et prosjekteringsarbeid med tanke på lang kulvert fra Bekkefaret til Auglendstunellen. Hvis ikke Statens Vegvesen kan bidra til finansiering, må vi satse på å delfinansiere denne ved å selge tomtene oppå kulverten. Kommunen må likevel påregne kostnader til adkomst og fellesarealer.

13. Støytiltak: I "Handlingsplan mot støy" ble det påpekt at vi har barnehager, skoler og boliger i rød sone. Miljøpartiet De Grønne vil sette av penger for å komme i gang med utbedring i alle fall de stedene hvor barn og ungdom er rammet.

14. Øyane Sykehjem, tidligere: Vi ønsker å starte byggingen tidligere enn det rådmannen har lagt opp til, med ferdigstilling i 2017.

15. Kjøp av kommunale boliger: Stavanger har lange ventelister for kommunale boliger, gruppen som ikke har mulighet til å komme seg inn på det ordinære boligmarkedet er stor i denne byen. Vi mener rådmannens forslag ikke er tilstrekkelig, og plusser på med 75 millioner fordelt på 3 år.

16. Stavanger Svømmehall, framskynde oppussing: Vi bygger nå svømmehaller i bydelene, men den populære Stavanger Svømmehall begynner å bli svært preget av tidens tann. Den planlagte oppussingen må startes raskt, og vi vil gå i gang i 2015.

17. Ullandhaug Økologiske Gård, nytt næringsbygg: Stiftelsen Ullandhaug Økologiske Gård har stor og økende aktivitet innen mange ulike områder. De tar imot besøk av skoleklasser og barnehager, og spiller en viktig rolle innen arbeidstrening. Stiftelsen har et påtrengende behov for å komme i gang med et nytt næringsbygg på gården. Miljøpartiet De Grønne vil starte prosjektering i 2014, og gjennomføre bygging i 2015 og 2016.

18. Solvang barnehage, uteområde: Denne store sentrumsbarnehagen har et uteområde som er mye mindre enn normen, og det er ikke plass til busker og trær. Vi vil ruste opp uteområdet og gjøre enkelte mindre grep med gjerder og porter i bydelsparken som ligger rett ved siden av slik at barna kan bruke også denne til lekeareal.

19. Vålandstårnet, restaurering: Ledige midler fordi vi tar oppussingen tidligere enn det rådmannen har foreslått.

20. Folkebadet, utsettelse: Stavanger bygger i disse dager 2 svømmehaller, Rådmannens HØP setter også av penger til en større oppgradering av Stavanger Svømmehall. Også Gamlingen blir flyttet og oppgradert om få år. Miljøpartiet De Grønne ønsker å vente med Folkebadet.

21. Nye Gamlingen, tidligere: Ledige midler fordi vi tar den tidligere.

22. Høyres flaskehalsprosjekt, trekke tilbake: Flertallspartiene satte av 25 millioner til flaskehalsiltak i desember 2012. Posisjonen har ikke klart å komme i gang med dette prosjektet, og det er dessuten uenighet med Statens Vegvesen om hva som skal prioriteres. Vi ønsker å ta disse pengene tilbake og disponere dem blant annet til sykkel og kollektivtiltakene.

23. Gamlingen spillemidler: Spillemidler, tallet kommer fra rådmannen.

24. Stavanger Svømmehall, framskynde: Ledige midler fordi vi tar den tidligere.

25. Bjergstedparken, utsette: Her følger vi forslaget fra posisjonen.

26. Lervig sykehjem, tilskudd: Dette er tilskudd fra staten, 154 millioner delt på 2 år.

27. Øyane sykehjem, tidligere: Ledige midler fordi vi tar det tidligere enn det rådmannen har foreslått og vil være ferdige på dette tidspunkt.

28. Utbytte Forus Næringspark, Stavanger Parkering o.a.: MDG ønsker å vurdere utbyttepolitikken, og henter inn utbytte fra Forus Næringspark. Dette betinger at vedtektene må endres. Ettersom utbyggingen på Forus nærmer seg fullført ser vi ikke behovet for at de skal sitte på en stor egenkapital. Også Stavanger Parkering har større egenkapital enn nødvendig, vi kommer ikke til å bygge den dyre parkeringshallen under Storhaug.

29. MVA refusjoner: Fordi vi gjør noen investeringer tidligere, kan vi estimere høyere momsrefusjon fra Staten i disse årene.

30. Disposisjonsfond: I følge Rådmannen er kommunens disposisjonsfond nå noe større enn det behøver å være, vi salderer budsjettet med penger fra dette i 2014, 2015 og 2016.

31. Økt/reduert gjeld: Denne investeringsprofilen betyr et lite ekstra låneopptak i 2014, og et nytt i 2016, men allerede i 2017 vil vi kunne betale tilbake dette og mer til. Miljøpartiet De Grønne ønsker å redusere gjelden for å sikre økonomien mot framtidige lavere inntekter.

32. Overført fra drift, post 43: Dette er overskuddet på drift, hentet fra post 43.